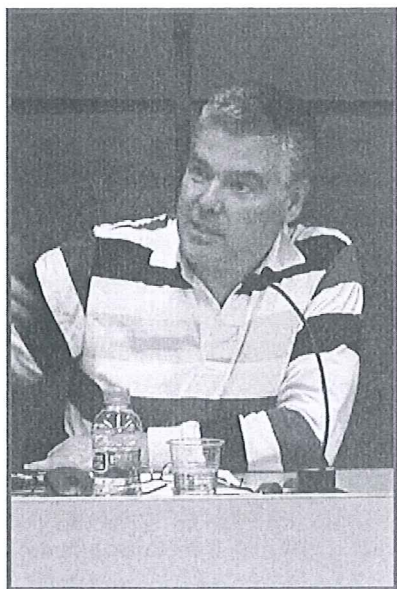

FILOSOFIA

Simone Weil: la dignitat en una època convulsa

Per Josep Otón

1. Justícia i dignitat de l'ésser humà

La preocupació ètica de Simone Weil no s'aparta de la seva trajectòria revolucionària. Una de les conclusions de l'estada de Simone Weil a la fàbrica era: *"el sentiment de la dignitat personal tal com ha estat fabricat per la societat està trencat. Cal forjar-ne un altre."* Per tant, la necessitat de justificar la dignitat de la persona neix del seu contacte directe amb l'opressió social. En aquest sentit, segons l'autora *"tot el que contribueix a donar el sentiment de què tenen un valor als qui es troben a la part baixa de l'escala social és, en certa mesura, subversiu."*⁵

A més, en un escrit de la seva joventut ja havia afirmat: *"La idea que nega la guerra és la idea que el valor més elevat en el món el té l'individu humà."*⁶ Les seves experiències posteriors -la Guerra Civil espanyola, la qüestió colonial, l'avenç del nazisme...- no fan altra cosa que confirmar aquesta intuïció.

D'altra banda, tot just encetada la dècada dels 40, l'ocupació alemanya de França posa de manifest la feblesa moral del poble francès incapaç de trobar motivacions prou profundes per garantir una resistència ferma davant la tirania nazi. Els abusos del nacionalsocialisme alemany vers les minories i vers qualsevol forma d'oposició o de dissidència fa que la necessitat d'una definició de la dignitat de la persona sigui una urgència.

En aquest context, Simone Weil escriu «La personne et le sacré», una reflexió sobre la dignitat de l'ésser humà, però també sobre el dret i la justícia, tal com queda reflectit al títol «La personnalité humaine, le juste et l'injuste» amb el qual va ser publicat a *La Table Ronde* el desembre de 1950.

Presenta dos aspectes, defensats pels seus coetanis, que poden desvirtuar la defensa de la dignitat de l'ésser humà: la col·lectivitat i la persona. Considera que la guerra entre Alemanya i França l'any 1940 simbolitza l'enfrontament entre aquests dos errors.

⁵ «Méditation sur l'obéissance et la liberté», a S. WEIL, *Écrits historiques et politiques. L'expérience ouvrière et l'adieu à la révolution (1934-1937)*, Gallimard, Paris 1991, p. 132

⁶ «Réflexions concernant le service civil» a S. WEIL, *Écrits historiques et politiques. L'engagement syndical (1927-1934)*, Gallimard, Paris 1988, p. 47

En primer lloc, s'oposa fermament a la supremacia del col·lectiu sobre l'individu. Torna a afirmar que atribuir a la col·lectivitat un caràcter sagrat és una idolatria. Tanmateix, l'originalitat d'aquest text radica en la relació entre col·lectiu i persona. *"Són precisament els artistes i els escriptors que veuen en el seu art una realització de la seva persona els qui, de fet, estan més sotmesos a les preferències del públic."*⁷ Podríem dir que, per a Weil, allò que anomenem "persona" és un producte social, vinculat al prestigi, que depèn de l'aprovació dels altres. No deixar de ser, per tant, una construcció més de la imaginació.

Segons Weil, quan algú té el sentiment del sagrat vers la seva persona -i creu poder generalitzar aquest sentiment vers qualsevol persona- pateix la il·lusió de la falsa imitació del sagrat que produeix el col·lectiu. És a dir, aquest sentiment forma part, en realitat, *"del prestigi col·lectiu de la consideració social."* Amb la qual cosa ens trobem, com dèiem abans, dins de l'àmbit de la imaginació i de la seva manipulació en benefici de determinada estructura de dominació social.

D'aquesta concepció de la persona, Weil extreu la següent conseqüència: *"Aquesta és la raó per la qual la filosofia personalista ha nascut i s'ha estès, no en mitjans populars, sinó entre escriptors que, com a conseqüència de la seva professió, posseeixen o esperen aconseguir renom i reputació."*⁸

Tot i que aquesta crítica al personalisme francès sigui molt discutible, cal advertir que Weil està defensant una dignitat de l'ésser humà que no es fonamenti únicament en l'exitosa realització personal sinó que, a més, pugui abastar els desheretats. És per això que Weil planteja exemples extrems que ens poden sobtar si no tenim present que es tracta d'un text de 1943, un moment especialment tràgic per a la història de la humanitat.

"Aquí va un transeünt pel carrer, té els braços llargs, els ulls blaus, un esperit pel qual passen pensaments que ignoro, però que potser siguin mediocres. Ni la seva persona, ni la persona humana en ell, és el que per a mi és sagrat. És ell. Ell del tot. Els braços, els ulls, els pensaments, tot. No atemptaré contra cap d'aquestes coses sense escrúpols infinits. Si la persona humana fos en ell el que hi ha de sagrat per a mi, podria fàcilment treure-li els ulls. Un cop cec, seria una persona humana exactament igual que abans. No hauria tocat en absolut la persona humana en ell. Només hauria destrossat els seus ulls."

Per això Weil defensa: *"En cada home hi ha quelcom sagrat. Però no és la seva persona. Tampoc és la persona humana. És ell, aquest home, simplement."*⁹

Ara bé, sorgeix la pregunta de com argumentar la dignitat d'aquest ésser, *"¿què és el que exactament m'impedeix treure-li els ulls a aquest home, si tinc llicència per a això i a més a més em diverteix?"*

En el fons es tracta d'una reflexió biogràfica. De fet, Weil s'està autoanalitzant, cerca els motius que la porten a respectar l'ésser humà i els intenta explicitar. Només sintonitzant amb aquest exercici d'introspecció podem copsar el significat de la formulació weiliana que, de nou, parteix de l'experiència i no de l'elucubració teòrica i erudita.

"Encara que em resulti enterament sagrat, no em resulta sagrat sota qualsevol mena de relació, en qualsevol circumstància. No em resulta sagrat en tant els seus braços són llargs, en tant els seus ulls són blaus, en tant els seus pensaments són mediocres. Tampoc, si fos duc, en tant que duc. Tampoc, si fos drapaire, en tant que drapaire. Cap de totes aquestes coses retindria la meua mà. El que la retindria és saber que si algú li treu els ulls, se li esquinçaria l'ànima en pensar que se li fa mal."

⁷ «La persona y lo sagrado», a S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, p. 22

⁸ Ibid., p. 24

⁹ Ibid., p. 17

Per tant, l'argumentació de Weil parteix de l'experiència del dolor i no pas d'uns plantejaments teòrics destinats a ser analitzats per acadèmics, prou allunyats dels problemes de la majoria de la població sobretot en un context bèl·lic.

Tot i aquesta presència del mal a la realitat, també reconeix l'existència d'una aspiració envers el bé que es manifesta en tot ésser humà.

*"Des de la més tendra infància i fins a la tomba hi ha, en els fons del cor de tot ésser humà, quelcom que, malgrat tota l'experiència dels crims comesos, patits i observats, espera invenciblement que se li faci el bé i no el mal. Primer que res és això el que és sagrat en qualsevol ser humà. El bé és l'única font del sagrat. Únicament és sagrat el bé i el que està relacionat amb el bé."*¹⁰

D'aquí Weil atorga dos significats al terme "justícia". Una primera accepció de justícia estaria relacionada amb el dret; l'exemplifica amb el cas de l'infant preocupat per si al seu germà li donen un tall de pastís més gran que el seu.¹¹ Aleshores, *"la noció de dret està vinculada al repartiment, intercanvi, quantitat. Té quelcom de comercial. Evoca per si mateixa el plet, el litigi."* I, per tant, si hi ha confrontació, apareix immediatament la força: *"el dret només s'exerceix per mitjà d'un to reivindicatiu; i, quan s'adopta aquest to, és perquè la força no està gaire lluny per reforçar-lo, ja que en cas contrari seria ridícul."*¹²

Aquesta força es pot manifestar de manera violenta com seria el cas de la guerra. Ara bé, també es pot manifestar amb més elegància a través del llenguatge, però no per això és menys injusta. Això planteja que *"la categoria dels homes que formulen tant les reivindicacions com qualsevol altra cosa, i tenen el monopoli del llenguatge, és una categoria de privilegiats."*¹³

D'altra banda, segons la segona accepció, *"la justícia consisteix a vigilar sempre que no es faci cap mal als éssers humans."*¹⁴ Per tant, la justícia seria la interlocutora que acull el crit infantil que des del fons del cor humà reclama que no se li faci mal;¹⁵ vetlla per aquells que no disposen de prou força per a defensar els seus drets.

En aquest sentit, Wanda Tommasi considera que la crítica weiliana al dret s'ha d'interpretar no com un rebuig a la normativitat jurídica, sinó com la senyalització de la radical insuficiència i ineficàcia d'una política de reivindicació pel que fa al patiment d'aquells que no poden defensar els seus drets perquè ningú està disposat a reconèixer-los-hi.¹⁶

A «Luttons-nous pour la justice?», Weil parteix d'una definició que atribueix als grecs. Considera que la justícia és *"el consentiment mutu"* i pressuposa la llibertat ja que, quan un és fort i l'altre és feble, hi ha imposició i acceptació, no justícia. En aquest sentit, el consentiment humà, així com la justícia, són quelcom sagrat.¹⁷

Cal entendre el terme sagrat no tant des de la perspectiva religiosa -la qual cosa la invalidaria en un discurs ètic que no contemplés el punt de vista transcendent- sinó en el sentit que li atorgaven els revolucionaris de 1789 quan, tot referint-se als drets de l'home i del ciutadà, afirmaven que eren *"naturals, inalienables i sagrats"*. Són, en definitiva, axiomes indiscutibles independents dels convencionalismes socials, culturals o polítics d'un moment històric determinat.

¹⁰ Ibid., p. 18

¹¹ Ibid., p. 18

¹² Ibid., p. 26

¹³ Ibid., p. 29

¹⁴ Ibid., p. 36

¹⁵ Ibid., p. 18

¹⁶ W. TOMMASI, Más allá de la ley: Derecho y justicia en la última Weil, a C. REVILLA, *Simone Weil, descifrar el silencio del mundo*, Ed. Trotta, Madrid 1995, p. 54

¹⁷ «¿Estamos luchando por la justicia? », a S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, p. 41-42

Weil fa una definició força suggerent: *"allò que és sagrat... és el que en un ser humà és impersonal."*¹⁸ Per explicar-ne el significat proposa un exemple de l'àmbit escolar: *"si un infant fa una suma i s'equivoca, l'error porta la marca personal."* En canvi, *"si procedeix de manera perfectament correcta, la seva persona està absent de tota l'operació."* És a dir, considera impersonal i sagrat allò que no està en funció de les circumstàncies concretes d'un determinat individu o societat, sinó que està per damunt d'aquest nivell de contingència. Aleshores, des de la perspectiva weiliana, *"allò que és sagrat en la ciència és la veritat. Allò que és sagrat en l'art és la bellesa. La veritat i la bellesa són impersonals."*¹⁹

La professora Emilia Bea Pérez, davant d'aquestes argumentacions weilianes, planteja la dificultat de traslladar el testimoni de la veritat i el compromís per la justícia - presents a tota la seva biografia i fàcilment comunicables en l'àmbit de l'activitat - al camp del discurs filosòfic-polític on difícilment - segons aquesta analista - podem trobar arguments que resultin convincents.

En aquest sentit, considera que Weil desconeix l'estructura, les funcions i les finalitats del Dret; l'ontologia jurídica resta fora de l'àmbit de la reflexió en les seves consideracions sobre la justícia. Segons Emília Bea, sembla com si Weil no valorés adequadament tot allò referent al pla de la relativitat i de la intermediació - espai on es mou el Dret - i que no pot esdevenir el pla de la moralitat, l'amistat i l'amor. I, d'altra banda, revesteix aquest segon pla d'un to jurídic que pot resultar caricaturesc.²⁰

Ni pel seu context personal ni per les circumstàncies històriques que acompanyaren l'elaboració dels textos que estem analitzant, sembla clar que l'objectiu de Weil fos una reelaboració de la Filosofia del Dret. En cap moment s'amaga de fer-ne una crítica, sobretot perquè la seva experiència del Dret posa de manifest com la normativitat i l'estructura judicial afavoreix a uns en perjudici dels més febles.

Recordem la imatge del *"rodamón, acusat davant d'un tribunal d'haver robat pastanagues en un camp, dempeus davant el jutge que, còmodament assegut, articula elegantment preguntes, comentaris i bromes, mentre que l'altre amb prou feines balboteja (les respostes)."*²¹

Des de les seves circumstàncies vitals experimentades al costat dels desposseïts, Weil descobreix la necessitat de reformular les condicions de la convivència social. Per això hauríem d'inscriure els esmentats textos, no tant en una reflexió sobre la Filosofia del Dret, sinó dins de l'àmbit d'un projecte cívic.

En aquest sentit, de la seva reflexió ètica, Simone Weil en deriva una proposta amb la qual configura el seu pensament pròpiament utòpic. Els seus pressupòsits ètics - que, com dèiem, no pretenen una redefinició de la Filosofia del Dret - comporten necessàriament una actuació política que atenuï les diferències socials i, per tant, la injustícia.

*"Per damunt de les institucions destinades a protegir el dret, les persones, les llibertats democràtiques, cal inventar altres destinades a discernir i abolir tot allò que, a la vida contemporània, esclafi les ànimes sota la injustícia, la mentida i la lletjor."*²²

2. Les obligacions de l'ésser humà

En una carta del 22 de maig de 1943 escrita a Londres, Weil comunica als seus pares, encara exiliats als Estats Units: *"He fet una segona 'gran obra', o més ben dit, n'estic treballant, perquè encara no*

¹⁸ «La persona y lo sagrado», a ob. cit., p. 20

¹⁹ Ibid., p. 21

²⁰ E. BEA, *Simone Weil, la memoria de los oprimidos*, Ed. Encuentro, Madrid 1992, p. 278

²¹ «La persona y lo sagrado», a S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, p. 32

²² Ibid., p. 40

està acabada."²³ Es refereix clarament a *L'Enracinement*, la que es considera la seva darrera obra, inacabada, però on resumeix els seu programa polític i cívic. Evidentment la seva primera "gran obra" és *Réflexions sur les causes de la liberté et de l'oppression sociale*. Per tant, podem considerar aquestes dues obres com les dues grans fites del pensament weilià i cal llegir-les l'una en referència a l'altra per tal de copsar adequadament el seu significat.

Weil treballa a Londres per a la *France Libre* elaborant informes sobre la nova França que caldrà construir després de la guerra. *L'Enracinement* seria un escrit programàtic.

*"Si mai (L'Enracinement) va arribar als seus destinataris (els dirigents de la France Libre a Londres), hom s'imagina el somriure picardiós amb el qual deuria ser acollit en els despatxos. No ens podem pensar un text aparentment menys polític. Però tampoc cap que ens indueixi de manera més insistent a reflexionar sobre què és polític i què no ho és, i a qüestionar-nos si sobre aquest tema no hi ha un xantatge permanent dels qui estan interessats a mantenir una determinada política com si fos l'única seriosa."*²⁴

En un moment en el qual es plantejava la necessitat de formular una declaració universal dels drets humans, a *L'Enracinement*, Weil proposa l'elaboració d'una declaració universal de les obligacions envers l'ésser humà.

Per a Weil, la noció d'obligació prima sobre la de dret, que està subordinada a ella i és relativa a ella. Un dret no és eficaç per si mateix, sinó només per l'obligació que li correspon. El compliment efectiu d'un dret no depèn de qui el posseeix, sinó de les altres persones, que se senten obligades a quelcom cap a ell.

*"No té cap sentit dir que els homes tenen, d'una banda, drets, i per una altra, deures. Aquestes paraules només expressen punts de vista diferents. La seva relació és la de l'objecte i el subjecte."*²⁵

Característiques de les obligacions

Weil defineix l'obligació a partir de cinc característiques:

1-L'obligació *"no es basa en cap situació de fet, ni en la jurisprudència, ni en els costums, ni en l'estructura social, ni en les relacions de força, ni en l'herència del passat, ni en el suposat sentit de la història. Perquè cap situació de fet pot fonamentar una obligació."*

2-L'obligació tampoc es basa en una convenció. *"Totes les convencions són modificables per voluntat dels pactants, mentre que cap canvi en la voluntat dels homes pot modificar gens ni mica aquesta obligació."*

3-Com a conseqüència de tot l'anterior: l'obligació *"és eterna. Respon al destí etern del ser humà."* Per tant no està en funció de determinada conjuntura històrica, sinó, com dèiem abans, és impersonal i, en conseqüència, està fora del temps.

Ara bé, Weil vol deixar ben clar que aquestes obligacions afecten l'ésser humà, no els col·lectius, com els règims nacionalistes de la seva època defensaven i que tan greus conseqüències van reportar. *"Només l'ésser humà té un destí etern. Les col·lectivitats humanes, no. Respecte a elles no hi ha, per tant, obligacions directes que siguin eternes. Només és etern el deure envers l'ésser humà com a tal."*

²³ S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, p. 184

²⁴ E. MOUNIER. "Une lecture de L'Enracinement" a: *L'Esprit*, février 1950, p. 172, reproduit a *Cahiers Simone Weil*. Tome V-nº3, septembre 1982, p. 227 «Si jamais il est parvenu à destination, on voit sans peine le sourire averti qui dut l'accueillir dans les bureaux».

²⁵ S. WEIL, *Echar raíces*, Ed. Trotta, Madrid 1996, p. 23. Hi ha versió catalana: S. WEIL, *L'arrelament. Preludi a una declaració dels deures envers l'ésser humà*, Edicions de 1984, Barcelona 2016

4-Tot seguint la mateixa argumentació, Weil afirma que *"aquesta obligació és incondicionada. Si es basa en quelcom, aquest quelcom no és d'aquest món. No està basada en res d'aquest món."*

5-Finalment, Weil diu que la verificació d'aquesta obligació -i no el seu fonament- es troba en l'acord de la consciència universal expressada en alguns dels textos més antics que es conserven.

Davant la dificultat de fonamentar metafísicament els principis ètics que regulin la convivència, Weil aposta per una argumentació més "feble" però que pot arribar a fer una proposta amb cert grau de coherència i raonabilitat al ser verificada per l'experiència històrica de la humanitat i de cada individu en concret.

Segurament, aquesta distinció weiliana entre verificació i fonamentació sigui una de les idees principals del seu discurs ètic i resulta força actual en el context de la crisi de valors de la postmodernitat.²⁶

Segons Weil, *"el reconeixement d'aquesta obligació està expressat de forma confusa i imperfecta... en els anomenats drets positius."* Aleshores al·ludeix als ensenyaments antics dels egipcis i dels evangelis per referir-se a l'obligació d'atendre els que passen fam. *"Tothom concep el progrés, principalment, com el pas a un estadi de la societat en el qual la gent no passi gana."* A partir d'aquest consens implícit Weil dedueix *"ningú no considerarà pas innocent un home que, disposant d'aliments en abundància, si a la seva porta troba algú famolenc, passi pel seu costat sense donar-li res."*

De tot això, Weil conclou: *"és una obligació eterna vers l'ésser humà no deixar que passi fam quan hi ha la possibilitat de socorre'l."* Com aquesta obligació és la més evident, cal utilitzar-la com a model per a elaborar el llistat dels deures eterns vers tot ésser humà.²⁷

3. Les necessitats de l'ésser humà

Com *"les obligacions –incondicionades o relatives, eternes o canviants, directes o indirectes– respecte de les coses humanes es deriven sense excepció de les necessitats vitals del ser humà"* cal definir aquestes necessitats de l'ésser humà.²⁸

Weil adverteix que no s'han de confondre les necessitats amb els desigs, els capricis, les fantasies o els vicis.²⁹ La primera característica que les distingeix és que les necessitats són limitades. *"Un avar mai té prou or, però a tot home, si se li dona pa a discreció, arribarà un moment en què en tingui suficient. L'aliment suscita la sacietat. El mateix succeeix amb els aliments de l'ànima."*

La segona característica, relacionada amb la primera, és que les necessitats s'ordenen per parelles de contraris i han de combinar-se en equilibri. *"L'home té necessitat d'aliment, però també d'un interval entre els dinars; té necessitat de calor i frescor, de repòs i exercici. Igual amb les necessitats de l'ànima."*³⁰

Afegirem dues característiques més plantejades a *«Étude pour une déclaration des obligations envers l'être humain»*:

²⁶ Referint-se a aquest mateix context històric i davant les atrocitats comeses, el pensador de l'Escola de Frankfurt, Theodor W. Adorno, fa una defensa de la no necessitat de fonamentar teòricament un principi ètic: "l'exigència de què Auschwitz no es repeteixi és la primera de totes les que cal plantejar a l'educació. Precedeix tan absolutament a qualsevol altra que no crec que s'hagi de fonamentar. No puc entendre per què se li ha dedicat tan poca atenció fins aquest moment. Davant la monstruositat del que ha passat, fonamentar-la tindria quelcom de monstruós." T. ADORNO, *Educación para la emancipación*, Ed. Morata, Madrid 1998, p. 79.

²⁷ S. WEIL, *Echar raíces*, Ed. Trotta, Madrid 1996, pp. 24-25

²⁸ Ibid., p. 26

²⁹ Ibid., p. 27

³⁰ Ibid., pp. 29-30

a) *"Les necessitats de l'ésser humà són sagrades".* Aquí el terme sagrat torna a tenir el mateix sentit atorgat, en els textos anteriors, a l'ésser humà i a les obligacions: el seu caràcter independent de les contingències històriques i personals. *"La seva satisfacció no pot estar subordinada ni a la raó d'Estat, ni a cap consideració, bé sigui el diner, la raça, el color, el valor moral o cap altre atribuït a la persona considerada, ni a cap altra condició, sigui quina sigui."*

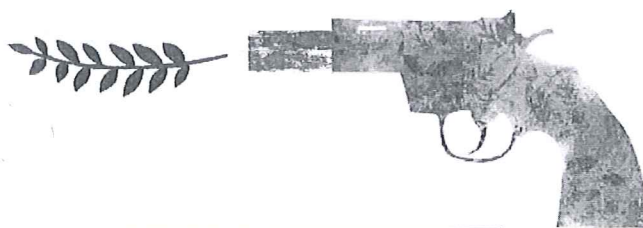
b) *"L'únic límit legítim a la satisfacció de les necessitats d'un ésser humà determinat és l'assignat per la necessitat global i les necessitats dels altres éssers humans."*³¹

Disposem de dos llistats diferents sobre les necessitats de l'ànima. El primer correspon a *L'Enracinement*. Segons aquesta font les necessitats de l'ànima són: l'ordre, la llibertat, l'obediència, la responsabilitat, la igualtat, la jerarquia, l'honor, el càstig, la llibertat d'opinió, la seguretat, el risc, la propietat privada, la propietat col·lectiva, la veritat i l'arrelament.³²

L'altra font és «Étude pour une déclaration des obligations envers l'être humain». En aquesta versió les necessitats de l'ànima estan agrupades en parelles d'oposats que s'equilibren i es complementen. Són les següents: igualtat i jerarquia, obediència consentida i llibertat, veritat i llibertat d'expressió, soledat i vida social, propietat personal i col·lectiva, càstig i honor, participar en tasques d'utilitat pública i d'iniciativa privada, seguretat i risc, arrelament.³³

Aquesta formulació de les necessitats de l'ànima influeixen en les propostes cíviques de Simone Weil i poden tenir aplicació en diversos camps,³⁴ com per exemple, l'educació. Des de la filosofia del dret Juan Ramón Capella, considera que la defensa de la primacia dels deures expressa la responsabilitat individual, no passiva i abandonada a les funcions de l'Estat, que condiciona una democràcia autèntica. Per a ell, treure's de sobre la possessiva "lluïta pels drets" i imposar una "consciència dels deures" pot ser la referència d'un projecte que tracti de portar el procés de democratització a zones de la vida col·lectiva consagrades com a àrea privada pels moderns sacerdots de la filosofia política.³⁵

NOVIOLENCIA O DESTRUCCIÓN

XXVIII AULA DE VERANO

Burgos, del 25 al 29 de julio de 2018

Seminario de San José
Paseo del Empeñinado, 5

INSTITUTO
EMMANUEL
MOUNIER

³¹ S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, p. 68

³² S. WEIL, *Echar raíces*, Ed. Trotta, Madrid 1996, pp. 28-50

³³ S. WEIL, *Escritos de Londres y últimas cartas*, Ed. Trotta, Madrid 2000, pp. 68-70

³⁴ Per veure un exemple de com aplicar aquestes necessitats de l'ànima de Simone Weil a un camp concret, com és el cas de la infermeria, F. TORRALBA, *Antropología del cuidar*, Fundació MAPFRE Medicina, Barcelona 1998, pp. 149-163.

³⁵ JR CAPELLA, «Simone Weil y la primacia de los deberes», a *Archipiélago*, n° 43, setembre-octubre 2000, p. 50